

**Střední odborná škola a Střední zdravotnická škola Benešov,
příspěvková organizace,
Černoleská 1997, 256 01 Benešov**

Preventivní program školy na školní rok 2018/2019

**v oblasti zneužívání návykových látek a prevence rizikového
chování**

Vypracovala: Mgr. Radka Zemanová, školní metodik prevence

Schválila: Mgr. Regina Komárková, ředitelka školy

Úvod	3
I. Výchozí situace	3
1. Charakteristika školy	3
2. Analýza současného stavu	5
3. Garant programu a spolupracovníci	5
II. Vlastní program	5
4. Vymezení rizikového chování	5
5. Obecné cíle programu.....	6
5.1 Konkrétní krátkodobé cíle	6
5.2 Konkrétní střednědobé cíle.....	6
5.3 Konkrétní dlouhodobé cíle	7
Cílové skupiny:.....	7
6. Metody práce a prostředky k dosažení cílů programu.....	7
7. Koordinace preventivních aktivit	8
8. Harmonogram plnění programu primární prevence	8
8.2 Schránka důvěry – elektronická	12
8.3 Poradenská služba pro žáky a rodiče.....	12
8.4 Semináře	12
8.5 Kurzy	13
8.6 Kulturní akce – divadelní představení – Klub mladého diváka	13
8.7 Výstavy.....	13
8.8 Besedy	13
8.9 Návštěvy kina	13
8.10 Exkurze.....	13
8.11 Zájezdy	15
8.12 Sportovní soutěže	15
8.13 Olympiády a soutěže	15
8.14 Projekty a projektové dny.....	15
8.15 Charitativní projekty.....	16
8.17 Dotazníkové šetření	16
9. Další aktivity školy.....	16
9.1 Panely a nástěnky	16
9.2 Metodické učební materiály	16
9.3 Vzdělávání školního metodika prevence.....	17
9.4 Vzdělávání pedagogů	17
9.5 Seznámení žáků s Minimálním preventivním programem.....	17
9.6 Seznámení rodičů s Minimálním preventivním programem	18
9.7 Spolupráce s rodiči	18
9.8 Stanovení konzultačních hodin metodika prevence: (Mgr. Helena Machuldová)	18
9.9 Spolupráce a navázání kontaktů	18
9.10 Evaluační k plnění Minimálního preventivního programu ve školním roce 2013/2014	19
9.11 Propagace	20
10. Návrh rozpočtu	21
11. Školní program proti šikanování	21
Závěr.....	28
Seznam příloh.....	29

Úvod

Preventivní program školy je zpracován na základě Metodického pokynu k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže (MŠMT ČR č. j.: 21291/2010-28), který do prevence zařazuje předcházení zejména následujícím rizikovým jevům: agrese, záškoláctví, šikana, kyberšikana, násilí, intolerance, antisemitismus, extremismus, rasismus a xenofobie, vandalismus, závislostní chování, užívání všech návykových látek, netolismus, gambling, rizikové sporty a rizikové chování v dopravě, spektrum poruch příjmu potravy, negativní působení sekt a sexuální rizikové chování.

Další dokumenty, které slouží jako podklad k vypracování Preventivního programu školy jsou Metodický pokyn MŠMT ČR k řešení šikanování ve školách a školských zařízeních č. j. 22294/2013-1 a Metodický pokyn ministryně školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikany ve školách a školských zařízeních MŠMT – 21149/2016.

Naše škola realizuje program primární prevence, který je zaměřený zejména na prevenci zneužívání návykových látek, prevenci šikany, prevenci bezpečného používání internetu a vzhledem k nárůstu záškoláctví též na posílení vztahů ve skupině a sebehodnocení žáků.

I. Výchozí situace

1. Charakteristika školy

Naše škola je příspěvkovou organizací s právní subjektivitou. Zřizovatelem je Středočeský kraj. Od 1. září 2015 došlo ke sloučení Střední odborné školy Benešov, Černoleská 1997 a Střední zdravotnické školy Benešov do nového subjektu s názvem Střední odborná škola a Střední zdravotnická škola Benešov, příspěvková organizace. Škola poskytuje střední vzdělání s maturitní zkouškou ve čtyřletém studiu pro absolventy 9. tříd základních škol. Je státní školou zařazenou do sítě škol České republiky a umožňuje studovat obory: sociální činnost, veřejnosprávní činnost, zdravotnický asistent a asistent zubního technika.

Součástí studia je i odborná praxe, která probíhá od druhého do čtvrtého ročníku, u oboru zdravotnický asistent od třetího ročníku. Výuka je obohacena řadou besed s odborníky z praxe a návštěvami nejrůznějších institucí a úřadů.

V letošním školním roce navštěvuje školu 270 žáků (věková struktura je od 15 – 19 let), které vyučuje celkem 35 pedagogických pracovníků. Celý pedagogický kolektiv i ostatní nepedagogičtí pracovníci se snaží žáky pochopit, získat si jejich důvěru, působit na ně svým vlastním příkladem a vytvářet přátelskou atmosféru.

Třídní učitelé pravidelně seznamují žáky svých tříd s aktuálními událostmi školy a průběžně s nimi řeší problémy.

Svůj význam má i činnost studentského parlamentu. Dva volení zástupci z každé třídy se schází jednou za čtyři týdny s vedením školy a výchovným poradcem a mohou se otevřeně vyjádřit k problémům, které se ve škole vyskytují. Činnost studentského parlamentu významně přispívá ke zlepšení komunikace mezi třídami a vedením školy.

Od 1. září 2016 bylo ve škole otevřeno Školní poradenské pracoviště, které zajišťuje poskytování a koordinaci preventivních, pedagogických a poradenských služeb přímo na škole. Školní poradenské pracoviště je tvořeno výchovnou poradkyní a metodikem prevence.

Škola komunikuje i s rodinami žáků a to nejen na třídních schůzkách. V případě potřeby se mohou rodiče samostatně informovat nebo jsou do školy zváni.

Samotné sociální klima ve škole, důvěra a pocit bezpečí jsou základními kameny prevence a lze je realizovat s podporou ředitelky školy a s podporou celého pedagogického sboru.

Prevence nežádoucích návyků, závislostí a výchova ke zdravému životnímu stylu se z organizačního hlediska dotýká nejen metodika prevence, popř. výchovného poradce, ale i všech pedagogických pracovníků školy.

2. Analýza současného stavu

Analýza problematiky sociálně nežádoucích jevů ve škole je důležitá pro zjištění aktuálního stavu, stanovení příčin negativních jevů a vytyčení prognózy. Pro rozbor situace je možné využít dotazník, jenž obsahuje mimo jiné otázky týkající se informovanosti žáků o drogové problematice, výskytu návykových látek ve škole, šikanování žáků, oblasti monitorující volný čas a způsob jeho využívání, vztahu k vrstevníkům atd.

Na základě tohoto dotazníku a evaluace v uplynulých letech se nám ukazuje, že se na škole nejčastěji setkáváme s touto problematikou:

- kouření,
- narušené vztahy mezi žáky (vulgarita),
- nepřijetí norem slušného chování,
- pasivní postoj rodiny ke škole,
- záškoláctví,
- pití alkoholu,

Dotazník ukazuje, že se naši žáci setkávají s tvrdými drogami, ale neužívají je pravidelně. Analýza problematiky sociálně nežádoucích jevů na škole je projednávána na pedagogických radách.

Pro období školního roku 2018/2019 bude náš Preventivní program zaměřený zejména na dlouhodobou prevenci v oblasti sebereflexe, medií a informací, kriminalita a zákon atd. Tento program bude realizován ve spolupráci se sdružením Magdaléna o.p.s. díky dotaci Středočeského kraje.

3. Garant programu a spolupracovníci

Garantem programu je na SOŠ a SZŠ Benešov ředitelka školy Mgr. Regina Komárková a školní metodik prevence Mgr. Radka Zemanová. Metodik úzce spolupracuje s výchovnou poradkyní, ostatními pedagogy a s rodiči.

II. Vlastní program

4. Vymezení rizikového chování

Primární prevence rizikového chování je zaměřena na:

a) předcházení zejména následujícím rizikovým jevům v chování žáků:

- záškoláctví,
- šikana, násilí,
- výchovné problémy (lži, podvody, krádeže)
- kriminalita, delikvence, vandalismus,
- užívání návykových látek (tabák, alkohol, omamné a psychotropní látky),
- závislost na náboženském extremismu,
- netolismus (virtuální drogy), gambling (patologické hráčství),
- xenofobie, rasismus, intolerance, antisemitismus,
- onemocnění HIV/AIDS a dalšími nemocemi šířící se krevní cestou,

- prevence pohlavních chorob a nechtěných těhotenství,
- poruchy příjmu potravy,

b) rozpoznání a zajištění včasné intervence zejména v případech:

- domácího násilí,
- týrání a zneužívání dětí,
- ohrožování mravní výchovy mládeže,
- poruch příjmu potravy (bulimie, mentální anorexie, orthorexie)

5. Obecné cíle programu

Základním principem strategie prevence sociálně patologických jevů je na naší škole výchova žáků ke zdravému životnímu stylu s cílem zabránit výskytu rizikového chování v daných oblastech, jejich sociální a osobnostní rozvoj i rozvoj jejich komunikačních dovedností. Předcházení rizikového chování na škole slouží začlenění PPŠ do osnov a učebních plánů školního vzdělávacího programu školy, zapracováním do školního řádu a řešením aktuálních problémů souvisejících s výskytem rizikového chování ve škole. Preventivní program školy je založený na podpoře vlastní aktivity žáků, pestrostí forem preventivní práce, zapojení celého pedagogického sboru školy a spolupráci se zákonnými zástupci žáků školy. Velmi důležitou oblastí je podpora smysluplného využívání a organizace volného času, například zájmové, sportovní a volnočasové aktivity a jiné programy, které vedou k dodržování určitých společenských pravidel, zdravého rozvoje osobnosti a k odpovědnosti za sebe a své jednání.

5.1 Konkrétní krátkodobé cíle

- zlepšit znalosti žáků v oblasti rizikového chování, posilovat jejich správné hodnoty a postoje
- vyhradit určitý počet hodin pro školní preventivní aktivity
- zvyšovat sociální kompetence žáků, rozvíjet dovednosti zakotvené v ŠVP
- realizovat aktivity preventivního programu v rámci školních i volnočasových aktivit
- navštěvovat a vyhledávat tematická divadelní a filmová představení, přednášky a besedy s odborníky, nabízet četbu knih a časopisů s danou tematikou
- nabídnout rodičům po třídnických schůzkách didaktické materiály a konzultace
- provést monitoring rizikového chování ve všech 1. ročnících
- seznámit žáky s problematikou bezpečného prostředí na škole, chování útočníka atd.

5.2 Konkrétní střednědobé cíle

- vytvořit funkční preventivní program školy
- získávat podporu a pochopení všech pedagogických pracovníků školy v otázce nutnosti prevence a její realizace
- zlepšovat komunikační a asertivní dovednosti, zlepšovat sebeovládání a nenásilné zvládání

konfliktů

- zapojit organizace do preventivního programu školy
- usilovat nadále o dobré vztahy mezi školou a rodinou
- podporovat volnočasové aktivity
- podporovat průběžné vzdělávání všech pracovníků školy v oblasti prevence sociálně patologických jevů
- zajistit žákům příjemné a podnětné prostředí nejen k vzdělávání, ale i k řešení problémů a konzultací s rodiči i studenty (viz. Poradenské pracoviště)

5.3 Konkrétní dlouhodobé cíle

- snížit počet jevů rizikového chování u žáků školy (potírání projevů šikany, agrese, záškoláctví, nadřazenosti)
- snížit počet kuřáků ve škole a zaměřit se na snížení počtu uživatelů marihuany
- vytvořit dlouhodobou funkční strategii školy v oblasti primární prevence
- udržet příznivé sociální klima – pocit důvěry, atmosféru pohody a klidu
- vytvořit právní vědomí, mravní a morální hodnoty, společenské normy
- podporovat výchovu ke zdravému životnímu stylu, osvojení pozitivního sociálního chování a rozvoj osobnosti v bio-psycho-sociálních souvislostech

Cílové skupiny:

- žáci
- pedagogové
- rodiče

6. Metody práce a prostředky k dosažení cílů programu

- konzultační hodiny a individuální přístup k žákům
- výukové bloky – zaměřené na prevenci sociálně patologických jevů nebo týkající se zdravého způsobu života - výklad, informace
- výtvarné práce a slohové práce na dané téma, referáty
- přednášky, besedy, diskuse
- exkurze (spolupráce s jinými organizacemi a subjekty)
- sociální hry, hraní rolí, obhajoba určitého názoru, trénování způsobu odmítání
- párová a skupinová práce ve třídě
- volnočasové aktivity – sportovní, kulturní (úsek mimo vyučování)
- sportovní akce – jednorázové
- konzultační činnost – výchovný poradce, školní metodik prevence, ředitelka školy
- nástěnka, panel – zaměřené na aktuální téma
- kulturní akce – zájezdy do zahraničí, výstavy, návštěvy kina, divadla
- akce pořádané žáky – sbírka pro Psí útulek, peněžní sbírky (Srdíčkový den, Liga proti rakovině), dobrovolnická činnost (pomoc v Domově seniorů)
- Program primární prevence Magdaléna, o. p. s.

7. Koordinace preventivních aktivit

Za koordinaci preventivních aktivit ve škole odpovídá školní metodik prevence jmenovaný do této funkce ředitelkou školy. V rámci své činnosti vypracovává Preventivní program školy a podílí se na jeho realizaci. Spolupracuje s výchovným poradcem, třídními učiteli a ostatními pedagogy, pedagogicko-psychologickou poradnou a dalšími odborníky, organizacemi a institucemi (zejména OSPOD).

Postup při stanovení harmonogramu

Harmonogram realizace	Termín	Odpovídá
Vypracování návrhu programu	do 29. 10. 2018	R.Zemanová
Vytipování spolupracujících subjektů a organ.	do 30. 11. 2018	R.Zemanová
Seznámení rodičů s Prev. programem školy	do 10. 11. 2018	R.Zemanová
Schválení programu a vlastní realizace	do 30. 11. 2018	R.Zemanová
Seznámení pedagog. sboru s filosofií programu	do 30. 11. 2018	R.Zemanová
Hodnocení programu	do 30. 6. 2018	R.Zemanová

8. Harmonogram plnění programu primární prevence

8.1 Sociálně patologické jevy ve výuce

Měsíc	Předmět	Téma	Roč.	Garant
Září	OBN	Mezilidské vztahy, Sociálně patologické jevy	3.	Ježková
	KOA	Interpersonal relationships	4.	Kubásek,
	KOA	Interpersonal relationships	4.	Bukovská
	VSP	Rysy demokracie	1.	Holá
			1.	
	SPS	SPOD	4.	Machuldová
	IKT	Bezpečné chování na internetu	3.	Doušová
	PSY, APS	Mezilidské vztahy, socializace	2.,4.	Prášková
	IKT	Bezpečný internet	4.	Kosíková
				Zemanová, Kubásek, Straková
	ANJ	Mezilidské vztahy	1.	Zemanová, Kubásek
	ANJ	Specifický životní styl	2.	Kubásek
	DEJ	Mezilidské vztahy, socializace	1.	Kolínová
	DEJ	Kouření, alkohol	2.	Kolínová
	IKT	Bezpečnost na internetu	3.,1.ZA	Doušová
	IKT	Bezpečnost na internetu	1., 2.	Bořilová, Sobotovičová
	SOM	Návykové látky	1., 2.	Štěpánková
	SOM	Multikulturní výchova	1.	Štěpánková
	PPO	Prevence úrazů	1.	Stojánková
	BEK	Viry, virové nemoci (HIV/AIDS), Bakterie	2.ZT, 2.ZA	Kohoutová,
	PEC	Epidemiologie, virové nákazy – HIV/AIDS	3.VS	Machuldová

	VZP	Rizikové chování	1.ZT, 1. ZA	Zemanová, Pacovská
Říjen				
	AJ	Mezilidské vztahy	3.	Bukovská
	ANJ	Volný čas	1.	Kubásek, Zemanová, Straková
	VSP	Pojem a poslání policie	3.	Holá
	BEK , Bio	Viry, virové nemoci (HIV/AIDS, hepatitida	1.VC,	Kohoutová, Zemanová
	BEK	Bakterie, nemoci	1.VC:ZT,2.ZA	Kohoutová, Zemanová
	PSY, APS	Skupinové hodnoty, normy	2., 4.	Prášková
	AJ	Závislost na internetu	3.	Straková
	PEC	Duševní hygiena pečovatele	4. VS	Machulďová
	PRA	Občanské soudní řízení	3.	Kohoutová ,
	IKT	Bezpečné chování na internetu	3. VS, 1.ZA	Doušová
	ANJ	Volný čas	1.	Kubásek , Zemanová, Straková
	SAJ	Zdravý životní styl, závislosti, stravovací návyky	4.	Straková
	PSY	Komunikace s klienty se specifickými poruchami	3.	Prášková
	OBN	Globální problémy soudobého světa	4.	Ježková
	DEJ	Sociální nerovnost, chudoba	2.	Kolínová
	DEJ	Romové	2.	Kolínová
	IKT	Bezpečnost na internetu	2.	Bořilová
	SOM	Návykové látky – působnost na organismus	1., 2.	Štěpánková
	SOM	Multikulturní výchova	1.	Štěpánková
	PPO	Prevence úrazů	1.	Stojánková
	PEC	Odpovědnost občana za vlastní zdraví	3.VS	Machulďová
	SPE	Týrání seniorů	4.	Machulďová
	SPS	Vliv nezaměstnanosti na člověka a společnost	3.VS	Machulďová
Listopad				
	OBN	Sociální nerovnost a chudoba	3.	Ježková
	CJL	Česká lit. od r. 1948 do pol. 50 let - lid. Práva	4.	Ježková, Doubková
	ANJ	Volný čas	4.	Straková
	SOM	Návykové látky – působení na organismus	1., 2.	Štěpánková
		Odpovědnost občana za vlastní zdraví	2.	Machulďová
	APS	Partnerské vztahy	4.	Prášková
	PED	Etopedie – poruchy chování	3.	Machulďová
	BEK	Postnatální vývoj jedince	1.VC	Kohoutová

	BEK	Viry, virové nemoci	1SC	Kohoutová
	SOM	Multikulturní výchova	1.	Štěpánková
	PPO	Prevence úrazů	1.	Stojánková
Prosinec	OBN	Náboženské sekty, náboženský extremismus	3.	Ježková
	OBN	Terorismus a fundamentalismus	3.	Ježková
	ANJ	Globální problémy – terorismus, kriminalita	3.	Straková
	BIO	Zdraví a nemoc	2.ZA	Kohoutová
	VSP	Východiska, obsah, cíle sociální politiky	2.	Holá
	BEK	Bakterie - nemoci	1.SC	Kohoutová
	SPV	Rodinné právo – rozvodovost	3.	Ježková
	ZDN	Přenosné nemoci	2.	Vacková
	SPS	Absolutní a relativní chudoba	4.	Machulďová
	SPE	Rodina mladistvého delikventa	3.	Machulďová
	SPE	Péče o bezdomovce	4.	Machulďová
	PRA	Průběh tr. řízení, tr. činy obecně nebezpečné	4.	Kohoutová
	EKN	Sociální zajištění občanů	3.	Holá
	SOM	Návykové látky – působení na organismus	1., 2.	Štěpánková
	SOM	Multikulturní výchova	1.	Štěpánková
	PPO	Prevence úrazů	1.	Stojánková
	MAT	Základy statistiky	3.ZA	Doušová
Leden	PSY, APS	Sociální interakce a komunikace	2., 4.	Prášková
	CJL	Oficiální literatura let 70. a 80. (drog. závislost)	4.	Doubková
	SPV	Postavení mužů a žen	1.	Doubková
	BEK	Negativní vliv kouření na dýchací soustavu	1.	Kohoutová
	BEK	Negativní vliv alkoholu na trávicí soustavu	1.	Kohoutová
	PSY	Normalita a patologie	1.	Prášková
	SPE	Rodina se členem závislým na alkoholu	3.	Machulďová
	SPE	Pomoc lidem s drogovou závislostí	4.	Machulďová
	PEC	Poruchy výživy	3.	Machulďová
	RJ	Sociální role, týmová spolupráce	1.	Brychová
	SOM	Návykové látky – působení na organismus	1., 2.	Štěpánková
	SOM	Multikulturní výchova	1.	Štěpánková
	PPO	Prevence úrazů	1.	Stojánková
Únor	VSP	Sociální pomoc	2.	Holá
	SPE	Patologické hráčství	4.	Machulďová
	SPE	Rodina s týraným dítětem	3.	Machulďová
	BEK	Vliv tox. látek na zdravý vývoj pohl. soustavy	1.	Kohoutová
	BEK	Působení tox. látek na nervovou soustavu	1.	Kohoutová
	AJ	Kriminalita	3.	Straková
	SPE	Domácí násilí	3.	Machulďová
	SPE	Romové a kriminalita, soc. vyloučení Romů	3.	Machulďová

	PRA	Ochrana práv dětí a mladistvých	3.	Sobotovičová
	SOM	Návykové látky – působení na organismus	1., 2.	Štěpánková
	PPO	Prevence úrazů	1.	Stojánková
Březen	DEJ	Nacismus, komunismus	2.	Červenka
	CJL	Česká lit. 90. let (multikulturní soužití)	4.	Ježková
	LKV	Česká lit. 2. poloviny 20. století - práva	4.	Kolínová
	PRA	Sociálně právní ochrana dětí	2.VC	Kohoutová
	PED	Autismus, ADHD	3.	Machulďová
	PSY	Strategie řešení konfliktu	2.	Prášková
	SPS	Vliv nezaměstnanosti na člověka a společnost	2.	Machulďová
	SOM	Návykové látky – působení na organismus	1., 2.	Štěpánková
	SOM	Multikulturní výchova	1.	Štěpánková
	PPO	Prevence úrazů	1.	Stojánková
	PEC	Stres, stresory, syndrom vyhoření	4.	Machulďová
	EKN	Nezaměstnanost	4.	Sobotovičová
	SPE	Rodina a rozvod	3.	Machulďová
Duben	DEJ	Válečné zločiny – holocaust	2.	Červenka
	PSY	Agresivita, pasivita, asertivita	2.	Prášková
				Zemanová, Pacovská
	VZP	Činitelé ovlivňující zdraví člověka	1.	
	APS	Drogová závislost	3.	Prášková
	SAJ	Mezilidské vztahy	4.	Straková
	CJL	Spisovatelky na přelomu století	2.	Doubková
	SOM	Návykové látky – působení na organismus	1., 2.	Štěpánková
	BEK	Činitelé ovlivňující zdraví člověka	1.	Kohoutová
	PSY	Duševní hygiena, duševní zdraví	1.	Prášková
	SOM	Multikulturní výchova	1.	Štěpánková
	EKN	Trh práce v regionu	3.	Holá
	PPO	Prevence úrazů	1.	Stojánková
	SOM	Pohlavní choroby	1.	Štěpánková
	IKT	Práce s informacemi na internetu	3.	Doušová
		Sociokulturní znevýhodnění a společenské menšiny	3.VS	Machulďová
	PED			
	SPE	Institucionální péče	3.VS	Machulďová
	IKT	Bezpečný internet	2.	Doušová
	RJ	Zdravý způsob života	1.	Brychová
Květen				
	OBN	Politický radikalismus a extremismus	3.	Červenka
	DEJ	Komunistická diktatura v ČSR	2.	Červenka
	DEJ	Studená válka - rozdělení světa	2.	Červenka
	APS	Týrání dětí, domácí násilí	3.	Prášková
	APS	Prostituce, promiskuita, sekty	3.	Prášková
	PSY	Týrání dětí, domácí násilí	3.	Prášková
	PSY	Prostituce, promiskuita, sekty	3.	Prášková

	IKT	Bezpečné chování na internetu	1.	Sobotovičová
	SPE	Poruchy chování v dětském věku a v dospívání Prevence kriminality	3.	Machulďová
	BEK	Rizikové faktory v těhotenství	1.	Kohoutová
	PRA	3.	3.	Kohoutová
	SOM	Návykové látky – působení na organismus	1., 2.	Štěpánková
	SOM	Multikulturní výchova	1.	Štěpánková
	PPO	Prevence úrazů	1.	Stojánková
	VZP	Činitele ovlivňující zdraví	1.	Zemanová, Pacovská
Červen	OBN	Extremismus, terorismus, rasismus	3.	Ježková
	VZP	Odpovědnost za vlastní zdraví	1.ZT	Machulďová
	BEK	První pomoc (otrava alkoholem, léky)	1.	Kohoutová
	DEJ	Globální problémy	2.	Červenka
	DEJ	Sociální nerovnost, chudoba	2.	Červenka
	SOM	Návykové látky – působení na organismus	1., 2.	Štěpánková
	SOM	Multikulturní výchova	1.	Štěpánková
	PPO	Prevence úrazů	1.	Stojánková
	SPS	Nezaměstnanost, exkluze, chudoba	3.	Machulďová
	VZP	Mediální obraz krásy těla	1.ZA	Kohoutová

8.2 Schránka důvěry – elektronická

Žákům by měla sloužit hlavně tehdy, když se dostanou do problémů v souvislosti s návykovými látkami nebo ostatními sociálně patologickými jevy. (celoročně)

8.3 Školní poradenské pracoviště

Školní poradenské pracoviště (ŠPP) na naší škole zajišťuje poskytování a koordinaci preventivních, pedagogických a poradenských služeb přímo na škole. Je tvořeno výchovnou poradkyní a metodikem prevence. Členky týmu ŠPP spolu spolupracují a jejich činnosti se vzájemně prolínají, rovněž úzce spolupracují s pedagogy školy a poradenskými zařízeními (PPP, SPC). Školní poradenské pracoviště poskytuje bezplatné poradenské a konzultační služby žákům, jejich rodičům a pedagogům. Snaží se pomáhat jim při zvládnutí a řešení výchovných, vztahových a výukových potíží.

Výchovný poradce: Mgr. Hana Prášková (richterovaH@seznam.cz)

Školní metodik prevence: Mgr. Radka Zemanová (zemanova.radka@centrum.cz)

8.4 Semináře

Interaktivní výukový program – preventivní příběhy na různá témata např. sexuální obtěžování, výtržníci, půjčka (září – červen, 1. – 4. ročník)

8.5 Kurzy

- a) Adaptační kurz 1. ročníku přispívá k lepšímu stmelení kolektivu, předchází konfliktnímu jednání žáků či šikaně. (září)
- b) Sportovně-turistický kurz 3. ročníku je zaměřený na turistiku a poznávání krajiny, míčové hry a střelbu ze vzduchovky. Slouží k odreagování a uvolňování napětí žáků. (květen/červen)
- c) Lyžařský výcvikový kurz pro 1. Ročníky (leden)

8.6 Kulturní akce – divadelní představení

Výběr představení dle aktuální nabídky divadel. (říjen – duben) 1. – 4. ročník

8.7 Výstavy

- a) Dle aktuální nabídky a časových možností
- b) Vánoční tradice“ DDM Benešov (prosinec, 1. 2. ročník)

8.8 Besedy

- a) Městský úřad Benešov, OSPOD, kurátor pro děti a mládež (prosinec)
- b) proFem, o. p. s. workshop: Mluvme spolu o násilí ve vztazích
- c) Městská knihovna (březen) 1.A,B
- d) ostatní besedy dle aktuální nabídky

8.9 Návštěvy kina

- a) Zeměpisný pořad (1., 2. ročník)
- b) Festival „Jeden svět na školách“ – výběr filmu dle aktuální nabídky (březen, 1. – 3. roč.)
- c) dále dle aktuální nabídky

8.10 Exkurze – obory: sociální činnost, veřejnosprávní činnost

Muzeum Policie České republiky (dle možností, 3. ročník)
Procházka Prahou (říjen, 4. ročník)
Okresní soud v Benešově (dle aktuální nabídky, 3. ročník)
Pečovatelská služba Benešov (listopad, 4. ročník)
Nízkoprahové centrum a noclehárna pro osoby bez přístřeší (listopad, 4. ročník)
Dětský domov se školou Sedlec-Prčice (leden, 2. ročník)
Centrum sociálních služeb Tloskov (červen, 2. ročník)
Denní stacionář pro děti se zdravotním postižením Praha (2. ročník, leden)
Věznice Ruzyně (dle aktuální nabídky, 4. ročník)

Terapeutická komunita pro drogově závislé (únor, 4. ročník)
Mateřská škola Montessori Benešov nebo Vlašim (květen, 3. ročník)
Rehabilitační ústav Kladruby (červen, 3. ročník)
Domov seniorů Benešov (červen, 3. ročník)
Vrchotovy Janovice – zámek (duben, 2. ročník)
Praha – Královská cesta (květen, 3. ročník)
Botanicus, Ostrá nad Labem (květen, 1. ročník)
Domov Iváň, Rataje nad Sázavou (květen, 3. ročník)
Zámecký park Konopiště (červen, 1. – 4. ročník)
Hospic Dobrého pastýře Čerčany (červen, 3. ročník)
Ekocentrum Vlašim (červen, 1. ročníky)
Městská knihovna Benešov – dle možností

Exkurze pro zdravotnické obory

1. ročník

standardní ošetrovatelská jednotka (1. ročník)
Zdravotnická záchranná služba
Hasičský záchranný sbor
Hygienické muzeum Drážďany

2. ročník

ošetrovatelská jednotka
chirurgická ambulance
lékárna nemocnice R+S
rehabilitační oddělení
Transfuzní stanice Benešov
Patologické muzeum Vídeň

3. ročník

Domov seniorů Benešov
Rehabilitační ústav Kladruby
Dětské centrum Strančice
Hospic dobrého pastýře Čerčany
Operační sály
Endoskopické centrum Vlašim

4. ročník

DUSP Odlochovice
VFN gyn.-por.klinika – neonatologie
FNKV klinika popálenin
Oddělení hemodialýzy Benešov

8.11 Zájezdy

Poznávací zájezd do Belgie (duben, 1. – 4. ročník)

8.12 Sportovní aktivity a soutěže

Benešovský běžecký festival (září, 1. – 4. ročník)

Okresní středočeský závod v atletice, Vlašim (září, 1. - 4. ročník)

Plavecké závody středních škol (listopad, 1. – 4. ročník)

Turnaj v odbíjené (listopad, 1. – 4. ročník)

8.13 Jazykové olympiády

Studenti se pravidelně zúčastňují jazykových olympiád (CJL, AJ, KOA, NJ)
(prosinec – březen, 1. – 4. ročník)

8.14 Projekty a projektové dny

- a) Program „Prevence kriminality a teorie sebeobrany“
Program zajišťuje člen týmu ochrany VIP osob. Program zaštiťuje prestižní organizace Asociacion Patriots Europe Police, která pracuje na mezinárodní úrovni v oblasti prevence kriminality. (dle možností, 1. ročník)
- b) Den prevence města Benešov
Program zajišťuje město Benešov ve spolupráci s Policií ČR, Zdravotnické záchranné služby, Poříčí policie, Městské policie, ÚAMK, Integrovaného záchranného systému (v průběhu roku, 1. – 4. ročník)
- c) Preventivní program Magdaléna, o. p. s.
Program selektivní prevence – program, který má pomocí interaktivních her zlepšit komunikaci a třídní vztahy v kolektivu. (říjen- leden)
- d) První pomoc na Základní škole
Žáci 4. ročníku oboru zdravotnický asistent učí žáky 7. třídy první pomoc při zranění, krvácení, zástavě dechu a oběhu. (4. ročník)
- e) Den zdraví – program environmentální výchovy
Program je zaměřený na zdravý životní styl a také na problematiku sociálně

patologických jevů. Do školy jsou zváni odborníci z řad lékařů - gynekolog, stomatolog, pracovníci z oblasti kosmetiky, pedikúry, odborníci na zdravou výživu a zdravý životní styl. (březen, 1. – 4. ročník)

f) Vánoční kavárna

Dopolední program s vánoční tematikou zaměřený na stmelení třídních kolektivů, vzájemnou spolupráci mezi žáky, a celkové zlepšení klima školy. Žáci se dle svého zájmu zapisují do různých aktivit, které pro ně připravují učitelé: zpívají koledy, připravují vánoční cukroví a občerstvení, vyrábí vánoční ozdoby, kalendář, vizitky na dárky, dárkové tašky, čtou příběhy s vánoční tematikou nebo konverzují v anglickém jazyce o tradicích v anglicky hovořících zemích.

8.15 Charitativní projekty

Škola aktivně podporuje charitativní projekty:

Sbírka „Srdíčkový den“ (září, březen, 2.- 3. ročník)

Sbírka pro psi útulek v Maršovicích (listopad, 1. – 4. ročníky)

8.16 Dotazníkové šetření

Bude provedeno dotazníkové šetření na zjištění školního klima a na výskyt nežádoucích jevů a rizikového chování žáků. (květen, 1.ročník)

9. Další aktivity školy

9.1 Panely a nástěnky

V budově je několik nástěnek, které podporují vědomí sounáležitosti a vědomí patřit do nějaké skupiny. Na těchto nástěnkách jsou vystaveny fotografie pořízené z akcí konaných na škole nebo práce studentů. Jeden panel je věnovaný závislosti na tabáku, nově je vybudovaný koutek prevence nealkoholových závislostí.

9.2 Metodické učební materiály

a) Seznam literatury k sociálně patologickým jevům

- NEŠPOR, K., CSÉMY, L. *Alkohol, drogy a vaše děti*. 2. rozšířené vydání Praha
- NEŠPOR, K. *Slovník prevence problémů působených návykovými látkami*. Praha
- NEŠPOR, K., MŮLEROVÁ, M. *Jak přestat brát drogy*. Praha 1995
- PRESL, J. *Drogová závislost*. Maxdorf 1995
- NEŠPOR, K., CZÉMY, L., PERNICOVÁ, H. *Problémy s návykovými látkami ve školním prostředí*. Časná a krátká intervence. Sportpropag 1994
- VÁGNEROVÁ, M. *Psychopatologie pro pomáhající profese*. Portál 1999
- VELIKOVSKÁ, K. *Svobodná, i když za mřížemi*. Jota 2006
- TOMEŠOVÁ, M. *a muž ti vládnout bude*. Euromedia Group 2007
- JOHN, R. *Memento*. Československý spisovatel Praha

- MATOUŠEK, O., KODYMOVÁ, P., KOLÁČKOVÁ, J. *Sociální práce v praxi*. Portál, Praha 2005
- MATOUŠEK, O., KROFTOVÁ, A. *Mládež a delikvence*. Portál, Praha 2003
- MATOUŠEK, O. *Rodina jako instituce a vztahová síť*. Praha, Slon 1993

b) Seznam videokazet a DVD

- Nelegální drogy
- Drogová problematika, sexuální výchova
- Řekni drogám ne!
- Oči hadů – 1., 2., 3. díl
- Katka
- Intervention 1. – 8. díl (druhy drogové závislosti)
- Candy
- Pravidla lži
- Requiem za sen
- Precious
- Náš vůdce
- Zkažená mládež
- Dobří holubi se vracejí
- Hadí tanec
- Au to bolí!
- Tatínkova holčička
- Fajn brigáda
- Zrůda
- Poupata
- Když musíš, tak musíš (cyklus 6 dokumentárních filmů o drogách)
- Preventivní příběhy: Sexuální obtěžování, výtržníci, půjčka

9.3 Vzdělávání školního metodika prevence

- školní metodik prevence má specializační studium pro školní metodiky prevence
- účastní se seminářů a přednášek – dle aktuálních nabídek a finančních možností školy
- účast metodika primární prevence na Středočeské konferenci primární prevence (říjen 2017)
- vede odborné konzultace s lektory PPP – dle potřeb celoročně
- studuje odbornou literaturu

9.4 Vzdělávání pedagogů

Pedagogové se v rámci svých možností zúčastní aktivit zaměřených na protidrogovou prevenci a prevenci sociálně patologických jevů. Škola jim poskytne nabídku programů, seminářů a školení zabývajících se touto tematikou.

9.5 Seznámení žáků s Preventivním programem školy

- říjen 2018

9.6 Seznámení rodičů s Preventivním programem školy

- v listopadu 2018 v rámci třídních schůzek

9.7 Spolupráce s rodiči

Rodiče mohou kontaktovat pedagogické pracovníky pomocí e-mailu, telefonu nebo si mohou domluvit osobní schůzku. Jednou za pololetí jsou realizovány třídní schůzky. Znamky ze všech předmětů jsou zveřejňovány na stránkách školy (program „Bakalář“), průběžná aktualizace je samozřejmostí.

V případě problému (výchovného, studijního, zdravotního, sociálního atd.) se žákem jsou rodiče školou kontaktováni, informováni o problému. Společně – žák – rodiče – škola problém řeší. Rodiče mají PPŠ k dispozici na webových stránkách školy. Rodiče jsou informováni prostřednictvím internetových stránek školy o všech změnách ve školním rozvrhu, o školních akcích a dalších aktivitách. Na třídních schůzkách jsou informováni i o Školním řádu (zápis v třídní knize).

9.8 Stanovení konzultačních hodin metodika prevence: (Mgr. Radka Zemanová)

- čtvrtek 13:35 – 14:20 h a dále dle dohody

9.9 Spolupráce a navázání kontaktů

- metodik školní prevence spolupracuje s vedením školy, výchovným poradcem a ostatními pedagogy
- jednotliví pedagogové se dle své aprobační samostatně angažují v činnosti prevence rizikového chování
- spolupráce s krajskou protidrogovou koordinátorkou
- spolupráce s PPP Benešov
- spolupráce s dětským lékařem, psychologem
- spolupráce s pracovníky Městského úřadu Benešov – OSPOD
- spolupráce s Policií ČR – služba kriminální policie – oddělení nezletilých
- spolupráce s nízkoprahovým centrem MeziČas, Benešov
- spolupráce s Centrem primární prevence Magdaléna, Benešov, Mníšek pod Brdy
- Městský úřad Benešov
- Anabell (poruchy příjmu potravy)
- Drábová Světlana – diagnostika a náprava SPU
- ROSA (domácí násilí)
- Linka bezpečí (šikana)
- Okresní hygienická stanice Benešov (poradna pro odvykání kouření)
- Nemocnice Rudolfa a Stefanie Benešov (poradna pro odvykání kouření)

9.10 Evaluace k plnění Preventivního programu školy ve školním roce 2017/2018

V hodnocení plnění programu prevence rizikového chování byla zmíněna pozitiva i negativa plnění Preventivního programu školy.

Pozitiva uplynulého školního roku:

1. Školní metodik prevence:

- vypracoval Preventivní program školy, včetně školního programu proti šikanování (Metodický pokyn MŠMT k řešení šikanování ve školách a školských zařízeních)
- v souvislosti se spojením se Střední zdravotnickou školou v Benešově monitoroval vztahy mezi žáky
- vytvořil ve spolupráci s vedením školy místnost jako poradenské pracoviště
- zúčastnil se Dne prevence města Benešov (konané v září 2017) a Dne prevence závislosti města Benešov (konané v červnu)
- podal žádost o dotaci z rozpočtu Středočeského krajského úřadu pro rok 2018 na ucelený program primární prevence na škole (žádost o dotaci byla úspěšná)
- spolupracoval s ostatními subjekty např. Město Benešov, OSPOD, Okresní soud Benešov, Dětský domov Racek, Dětský domov se školou Sedlec-Prčice, Nízkoprahové zařízení a noclehárna Benešov, nízkoprahové zařízení MeziČas, Magdaléna, o. p. s., PPP Benešov, ..
- vedl evidenci výchovných problémů, které byly v průběhu školního roku řešeny, spolupracoval ve výchovné komisi s výchovným poradcem, třídními učiteli a ředitelkou školy
- zorganizoval řadu preventivních aktivit na škole (Webseminář o AIDS, Nehodou to začíná, Jeden svět na školách..)
- organizačně zajistil fungování Peer programu, který využívají základní školy v rámci primární prevence

2. Žáci 1. ročníků se zúčastnili pod vedením Mgr. Práškové a Mgr. Zemanové a třídních učitelů adaptačního kurzu. Tento kurz významně přispívá k lepšímu stmelení kolektivu a předchází tak konfliktnímu jednání žáků či šikaně.

3. Žáci se v průběhu roku účastnili aktivit zaměřených na prevenci SPJ:

besedy - např. Moderní je nekouřit

přednášky – Beseda o AIDS

kino – filmový festival Jeden svět na školách

exkurze – Arpida České Budějovice a Alzheimer centrum České Budějovice,

Hospic Čerčany, Dětský domov Sedlec-Prčice, Pečovatelská služba,

Nízkoprahové zařízení a noclehárna Benešov, Věznice Praha – Ruzyně,

Psychiatrická léčebna Praha – Bohnice, Protidrogový vlak Praha, Centrum

adiktologických služeb v Benešově

charita – Srdíčkový den, Český den proti rakovině, Charitativní sbírka na Útulek pro opuštěné psy
soutěže – Středočeský taneční pohár, Středočeský pohár v atletice, ...
jazykové olympiády – v CJL, AJ, NJ
zahraniční stáže – v Anglii, Německu
Peer programy – zajišťují žákyně oboru zdravotnický asistent

4. Žáci tříd 4.A, 4.B a 4.ZA navštívili v rámci programu Prevence SPJ Terapeutickou komunitu pro drogově závislé v Mníšku pod Brdy.
5. Žáci mají možnost se obrátit při řešení svých osobních i školních problémů na školního metodika prevence (žáci tuto možnost využívají).
6. Vyučující v průběhu školního roku zařazovali do výuky témata prevence sociálně patologických jevů dle vytvořeného Preventivního programu školy.
7. Po celý školní rok SOŠ a SZŠ prováděla propagaci všech aktivit prostřednictvím tisku a webových stránek školy.

Negativa uplynulého školního roku:

1. V několika třídách bylo řešeno záškoláctví žáků, stoupá počet neomluvených hodin a neklasifikací z jednotlivých předmětů.
2. Velký počet žáků nerespektuje příkaz ředitelky školy a chodí o přestávkách kouřit ven (kouření v areálu školy zakázáno) – posílené dozory, časté kontroly.
5. Velmi malý počet studentů projevuje zájem o mimoškolní aktivity – lyžařský výcvikový kurz, kroužky, sportovní aktivity.
Někteří studenti se nemohou zúčastňovat školních akcí z důvodu nedostatku finančních prostředků v rodině.

Náměty pro školní rok 2018/2019

- a) Při výuce více zařazovat témata prevence rizikového chování.
- b) Zajistit besedy s odborníky z praxe.
- c) Zaměřit se na zefektivnění dozoru na chodbách a omezit tak odchod žáků z budovy (problematika kouření o velké přestávce)

9.11 Propagace

Po celý rok bude k dispozici Preventivní program školy v tištěné podobě. S programem jsou seznámeni všichni pedagogové. Je uložený u ředitelky školy a u školního metodika prevence. Na webových stránkách školy www.sosbn.cz bude Preventivní program školy uložený do konce ledna r. 2019.

10. Návrh rozpočtu

Náklady na primární prevenci:

Příspěvky na aktivity primární prevence (spoluúčast školy v rámci financování projektu dlouhodobá prevence na SOŠ a SZŠ Benešov 7.800,- Kč

11. Školní program proti šikanování

Program proti šikanování vychází z Metodického pokynu Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy k řešení šikanování ve školách a školských zařízeních (č.j. MSMT-22294/2013-1). Je součástí Minimálního preventivního programu. Za realizaci a hodnocení je odpovědná ředitelka školy Mgr. Regina Komárková. Na jeho realizaci se podílejí pedagogičtí pracovníci školy. S Programem proti šikanování budou seznámeni žáci i jejich zákonní zástupci. Žáky seznámí s Programem proti šikanování třídní učitel, zákonní zástupci budou seznámeni s Programem na třídních schůzkách. Cílem programu je vytvořit ve škole bezpečné, respektující a spolupracující prostředí a co nejdříve odhalit a účinně řešit šikanování.

Program proti šikanování stanovuje smysluplnou strukturu programu prevence a řešení šikanování mezi žáky Střední odborné školy Benešov, Černoletská 1997. Hlavní součástí programu je krizový plán, který eliminuje či minimalizuje škody v případě, že k šikanování ve školním prostředí dojde.

Škola má jednoznačnou odpovědnost za žáky. V souladu s ustanovením § 29 zákona č. 561/2004 Sb., (Školský zákon), je škola povinna zajišťovat bezpečnost a ochranu zdraví žáků v průběhu všech vzdělávacích a souvisejících aktivit, a současně vytvářet podmínky pro jejich zdravý vývoj a pro předcházení vzniku rizikového chování (sociálně patologických jevů). Z tohoto důvodu musí pedagogický pracovník šikanování mezi žáky předcházet, jeho projevy neprodleně řešit a každé jeho oběti poskytnout okamžitou pomoc.

Vymezení základních pojmů

Šikanování je jakékoliv chování, jehož záměrem je ublížit, ohrožit nebo zastrašovat žáka, případně skupinu žáků. Spočívá v cílených a opakovaných fyzických a psychických útocích jedincem či skupinou vůči jedinci či skupině žáků, kteří se neumí nebo z nejrůznějších důvodů nemohou bránit.

Kyberšikana je šikana prostřednictvím komunikace (útoky pomocí e-mailů, sms zpráv, vyvěšování urážlivých materiálů na internetové stránky, apod.)

Přímá podoba šikany zahrnuje fyzické útoky, vydírání, poškozování věcí, krádeže druhé osobě, ale i útoky slovní – nadávky, vyhrožování, ponižování. Může mít formu sexuálního obtěžování až zneužívání.

Nepřímá podoba šikany se projevuje jako nápadné přehlížení a ignorování žáka či žáků třídní nebo jinou skupinou žáků.

Nebezpečnost působení šikany spočívá zvláště v závažnosti, dlouhodobosti a nezřídka v celoživotních následcích na duševním a tělesném zdraví.

Odhalení šikany bývá obtížné. Významnou roli při jejím zjišťování hraje strach, a to nejen strach obětí (msta agresorů), ale i pachatelů a dalších účastníků.

Účinné a bezpečné vyšetření šikany vychází z kvalifikovaného odhadu **stádia**

- zrod ostrakismu
- fyzická agrese a přitvrzování manipulace
- vytvoření jádra
- většina přijímá normy
- totalita neboli dokonalá šikana

Prevence šikany a její minimalizace souvisí s dobrou komunikací jednotlivých pracovníků školy. Organizace chodu školy musí umožňovat častou, pružnou a efektivní komunikaci o problémových jevech. Kdykoliv si někdo z pracovníků školy všimne příznaků nezdravých vztahů a nevhodného chování k některým žákům, neprodleně to sdělí třídnímu učiteli, výchovnému poradci, školnímu metodikovi prevence, vedení školy. Každý řešený případ je nutné „dotáhnout“ – shrnout postupy a výsledky řešení a náležitě informovat zúčastněné strany.

13 komponentů programu proti šikanování dle Dr. M. Koláře

Následující komponenty v sobě musí Program proti šikanování zahrnovat, má-li být úspěšný.

1. Společné vzdělávání pedagogů a supervize odborníků „zvenčí“
2. Vytvoření užšího realizačního týmu v rámci školy
3. Zmapování skutečné situace ve škole a motivování učitelů ke změně
4. Společný postup pedagogů i rodičů při řešení případů šikanování – krizový plán
5. Prevence v třídnických hodinách
6. Prevence ve výuce
7. Prevence ve školním životě mimo výuku (celodenní akce)
8. Účinný ochranný režim (dozory, třídní pravidla, schránka důvěry,...)
9. Spolupráce s rodiči
10. Školní poradenské služby
11. Spolupráce se specializovanými zařízeními
12. Dobré vztahy se školami v okolí
13. Průběžné vyhodnocování situace ve škole (evaluační)

1. Společné vzdělávání pedagogů

Pracovníci školy se průběžně zúčastňují vzdělávacích seminářů, projektů a akcí. Informace a různé materiály se předávají dále během pravidelných měsíčních porad pedagogického sboru.

2. Vytvoření užšího realizačního týmu v rámci školy

Na řešení šikany se podílejí:

- Třídní učitelé
- Školní metodik prevence
- Výchovný poradce
- Vedení školy

3. Zmapování skutečné situace ve škole a motivování učitelů ke změně

Pracovníci školy si uvědomují důležitost zvládnutí efektivní komunikace s žáky jako podmínky rozvoje bezpečného prostředí. Znají důležitost prevence i postupy řešení při zjištění problémů. Jsou si vědomi, že vytvoření a udržování bezpečného klima ve třídě (škole) je dlouhodobou záležitostí.

V průběhu školního roku 2018/19 budou ve třídách uskutečněna šetření sociálního klimatu třídy s cílem vytipovat „možné neoblíbené žáky“ v třídním kolektivu.

4. Společný postup pedagogů i rodičů při řešení případů šikanování – krizový plán

Situace, které škola zvládne řešit sama (postupy pro počáteční stádia šikanování a rámcový třídní program pro řešení zárodečného stádia šikanování)

POSTUPY PRO POČÁTEČNÍ STÁDIA ŠIKANOVÁNÍ

Standardně podezření o výskytu šikany vyšetřuje školní metodik prevence ve spolupráci s výchovným poradcem a dalším pracovníky školy.

Pokud žák nahlásí učiteli podezření, že je někdo šikanován, nebo je někomu ubližováno, učitel spolu s žákem vyplní formulář *Podezření o šikaně nebo ublížení žákovi* a předá jej školnímu metodikovi prevence.

Školní metodik prevence nebo jiná pověřená osoba vyšetřováním:

1. Uskuteční rozhovor s těmi, kteří na šikanování upozornili a s obětmi

Rozhovor je nutné písemně zaznamenat do příslušného formuláře (viz příloha IV) a opatřit podpisy zúčastněných.

2. Nalezení vhodných svědků

Opět je nutné rozhovor písemně zaznamenat do příslušného formuláře (viz příloha IV) a opatřit podpisy zúčastněných.

3. Individuální, případně konfrontační rozhovor se svědky

(nikoli však konfrontace agresorů s obětmi)

4. Zajištění ochrany obětmi

O skutečnosti jsou taktně (ne před ostatními žáky) informováni vyučující, kteří budou vyučovat ve třídě, kde je podezření šikanování. Vyučující zajistí, aby oběti nebylo dále ubližováno.

5. Rozhovor s agresory, případně konfrontace mezi nimi.

Rozhovor je nutné písemně zaznamenat do příslušného formuláře (viz příloha IV) a opatřit podpisy zúčastněných.

Při vedení rozhovoru se zúčastněnými je třeba vědět na co se zeptat a jak. Pracujeme s neverbálními technikami (pohled do očí, tělesná blízkost,...). Jiná forma rozhovoru probíhá s oběťmi, agresory a rodiči. Při rozhovoru s obětí je třeba aktivně naslouchat (citlivě a laskavě). Důležité je, aby žák pocítil naprostou důvěru v nás. Řekneme mu, kdo se o tom dozví – rodiče, třídní učitel, vedení školy, ale v žádném případě ten, kdo mu ubližuje. Důležité je přimět žáka k tomu, aby se rozhovořil – žáka povzbuzujeme, parafrázujeme, zrcadlíme jeho pocity, shrnujeme, potvrzujeme, užíváme neutrální slova, měníme tón hlasu. Rozhovory s žáky probíhají tak, aby ostatní nevěděli, že vyšetřování probíhá. Maximální snaha směřuje k tomu, aby byl odhalen agresor a oběť uchráněna. Během rozhovorů se zúčastněnými jsou dle situace přítomni vedení školy, třídní učitel. Ke každému případu přistupujeme individuálně.

O závěru vyšetřování jsou informováni třídní učitelé zúčastněných žáků, jsou jim předány příslušné kopie záznamů a je jim doporučen další postup – práce se třídou.

Výše popsané kroky vyšetřování nejde časově vymezit. Je nutné, aby pedagog postupoval citlivě a nezanedbal důležité momenty.

Rámcový třídní program pro řešení zárodečného stádia šikanování – Ostrakismus:

Počáteční a nejmírnější stádium, kdy je postižený jedinec izolován. Oběť nemá žádné kamarády, nikdo ji nebere vážně. Komunikace s ostatními žáky probíhá převážně negativně (posměšky, nadávky, hanlivé přezdívky). Na účet žáka se konají různé „přátelské“ legrácky a vtípky, které oběti směšné nepřipadají, ale často to nedává najevo. Oběť se necítí v kolektivu dobře, je neoblíben, neuznáván. Ostatní ho více či méně odmítají, nebaví se s ním, pomlouvají ho, spřádají proti němu intriky.

Šikanování lze předcházet efektivně, dlouhodobou prací se třídou a vytvářením tzv. příznivého třídního klimy. Rámcový třídní program předpokládá orientaci pedagogů v problematice šikanování, obzvláště v práci se skupinovou dynamikou. Rámcový třídní program si třídní učitel vypracovává a plní sám podle toho, jak zná svou třídu, dokáže pracovat s jednotlivými technikami a metodami práce a uzná za vhodné dle aktuálního stavu jeho třídy. Třídní učitel si vypracovává rámcový třídní program na začátku školního roku (do konce září), v průběhu jej může měnit. V červnu program vyhodnocuje. Školní metodik prevence a výchovný poradce je třídním učitelům k dispozici, doporučuje literaturu, konzultuje, pomáhá při tvorbě programu.

Cestou ke změně třídní dynamiky je „komunitní model práce“. Učitel dle svých možností a potřeb žáků prokládá výuku vhodnými pedagogickými postupy, které mají za cíl vytvářet ve třídě pozitivní klima - stanovení třídních pravidel soužití. Vytvořit ze třídy „kolektiv“ není záležitostí týdne, ani měsíce, ale jde o systematické vedení třídy v průběhu celého vyučování, školního roku. Všichni pedagogičtí i nepedagogičtí pracovníci musejí

„táhnout za jeden provaz.“ Žáci musejí vědět, co se smí, co se nesmí, co je přijatelné, nepřijatelné.

Situace, kdy škola potřebuje pomoc z venku a je nezbytná součinnost se specializovanými institucemi a policií:

Dojde-li k závažnějšímu případu šikanování nebo při podezření, že šikanování naplnilo skutkovou podstatu trestného činu (provinění), ředitelka školy oznámí tuto skutečnost Policii ČR. Dále ředitelka školy oznámí orgánu sociálně právní ochrany dítěte skutečnosti, které ohrožují bezpečí a zdraví žáka. Pokud žák spáchá trestný čin, popř. opakovaně páchá přestupky, ředitelka školy zahájí spolupráci s orgány sociálně právní ochrany dítěte bez zbytečného odkladu.

Při výbuchu brutálního skupinového násilí (tzv. školní lynčování) je nutný následující **okamžitý** postup :

- překonání šoku pedagoga a bezprostřední záchrana oběti
- domluva pedagogů na spolupráci a postupu vyšetřování
- zabránění domluvě agresorů na křivé výpovědi
- pokračující pomoc a podpora oběti
- nahlášení policii
- vlastní vyšetřování (viz výše)

Potrestání agresorů:

Pro potrestání agresorů lze užít následující běžná výchovná opatření:

- Napomenutí a důtka třídního učitele, důtka ředitele školy
- Snížení známky z chování a podmíněčné vyloučení ze školy
- Vyloučení ze školy
- Vyrozumění policejního orgánu, došlo-li k závažnějšímu případu šikanování

Oběti šikanování se doporučuje nabídnout psychoterapeutickou péči PPP nebo jiného poradenského pracoviště.

Po prokázání šikany ve třídě je třeba následně se třídou pracovat – v rámci vlastních sil (Rámcový třídní program pro řešení zárodečného stádia šikanování) nebo využít odborníky „zvenčí.“

5. Prevence v třídnických hodinách

Prevence není vázána pouze na třídnické hodiny, ale probíhá celým vyučováním, kdy se učitel ve vhodné okamžiky zaměřuje na činnosti rozvíjející pozitivní vztahy a provádí zpětnou vazbu. Žáci jsou seznamováni s následujícími tématy a jsou u nich rozvíjeny dovednosti:

Co je a co není šikana.

Co je a co není „bonzování“.

Jakým způsobem se zastat oběti.

Jak vhodným způsobem vyhledat pomoc.

6. Prevence ve výuce

Prevence ve výuce vychází z faktu, že učitelé vnímají důležitost vytváření bezpečného prostředí ve třídě. Soustředí se na rozvoj pozitivních vztahů, umožňují rozvoj spolupráce a zpětnou vazbu. Žáci by měli znát a umět pracovat v kruhu, být otevřeni skupinové práci, vyjadřovat se slušně a otevřeně při zpětné vazbě.

Pracovníci školy se snaží vyhnout metodám a technikám, které zvyšují či vytvářejí napětí – ironizování, zesměšňování, častý křik, nenaplněné hrozby, srovnávání jednotlivých tříd a žáků.

7. Prevence ve školním životě mimo výuku (celodenní akce)

Stejně tak jak ve škole, tak i mimo ni, jsou si pracovníci školy vědomi důležitosti preventivního působení.

8. Účinný ochranný režim

O přestávkách věnují dozory náležitou pozornost a předcházejí situacím, které by mohly vyústit v ublížení žákovi.

9. Spolupráce s rodiči

Snahou školy je neustále zefektivňovat spolupráci s rodiči následujícími prostředky:

- pořádání Dnů otevřených dveří
- spolupráce při řešení problémů
- vzájemné informování
- zapojení rodičů do akcí školy
- konzultační hodiny výchovného poradce a školního metodika prevence

Škola je otevřená návštěvě rodičů kdykoliv v průběhu dne.

Při podezření na šikanování žáka je nezbytná spolupráce školního metodika prevence, vedení školy, výchovného poradce a dalších pedagogických pracovníků jak s rodinou oběti, tak i s rodinou agresora. V průběhu vyšetřování nebo bezprostředně po skončení jsou prokazatelně seznámeni zákonní zástupci žáků se situací, je jim nabídnuta pomoc (sepsání záznamu rozhovoru jednání s rodiči - příloha V). Kontakty na zákonné zástupce žáků jsou uvedeny v pedagogické dokumentaci jednotlivých tříd.

10. Školní poradenské služby

Poradenské služby na škole poskytuje Školní poradenské pracoviště. Je tvořeno výchovnou poradkyní a školní metodičkou prevence v konzultačních hodinách a kdykoliv po domluvě.

11. Dobré vztahy se školami v okolí

Škola pořádá a zúčastňuje se různých mimoškolních soutěží a aktivit (turnaje ve sportovních disciplínách, soutěže v rámci prevence rizikového chování, apod.)

12. Spolupráce se specializovanými zařízeními

nejčastější spolupráce:

Pedagogicko psychologická poradna Benešov
MÚ Benešov - Odbor sociálních věcí a zdravotnictví

13. Průběžné vyhodnocování situace ve škole (evaluace)

Školní metodik prevence vede průběžné záznamy o rámcových třídních programech, řešení případů, jednání s rodiči, s jejichž výsledky seznamuje vedení školy, třídní učitele, ostatní pedagogické pracovníky a rodiče žáků.

Školní metodik prevence ve spolupráci s výchovným poradcem hodnotí zejména:

- třídní a školní klima (monitoring tříd), kázeň a případně i prospěch žáků
- posun v postojích a hodnotových systémech žáků

Školní metodik prevence v úzké spolupráci s třídními učiteli průběžně hodnotí pomocí prostředků poskytujících zpětnou vazbu rámcové třídní programy – interview, dotazníky, ... Cílem je objevit pozitiva programu, slepé uličky, selhání nebo nereálné nároky programu, což lze poté napravit vypracováním upravené verze pro další období.

Diagnostika šikany

Pokud chceme zjistit, zda žák není obětí šikany, musíme aktivně a citlivě sledovat reakce žáků mezi sebou, komunikaci nejen během vyučování, ale také během přestávek a poledních pauz. K podezření mohou vést různé podněty (viz níže). Mylné je se však domnívat, že šikanovaný žák se stáhne do sebe, stane se tichým a apatickým. Alarmující by měla být každá netypická změna v chování žáka. Někteří jedinci, ve snaze zalíbit se spolužákům, se stávají agresivními, drzími, vyrušují, jsou vulgární na spolužáky i učitele.

V některých případech vnesou rodiče podezření, že jejich dítě je šikanováno. S rodiči je nutné pohovořit, zapsat zápis z pohovoru. Jednání je přítomen třídní učitel, ředitel školy, školní metodik prevence, výchovný poradce (viz níže).

Přímé ukazatele – chování okolí vůči žáku

- úmyslné ponižování
- hrubé žertování a zesměšňování
- nadávky
- neustálé kritizování a zpochybňování
- poškozování a krádeže osobních věcí
- poškozování oděvu
- výsměch
- pohrdání
- omezování svobody
- bití, kopání, jiné tělesné napadání

Nepřímé ukazatele – chování nebo vzhled žáka

- strach jít ráno do školy
- záškoláctví
- opakované bolesti hlavy či břicha
- zhoršení prospěchu ve škole
- ztráta zájmu o učení
- porucha soustředění
- pobývání v blízkosti učitelů
- ustrašené vystupování
- pozdní návraty ze školy
- návraty s poškozeným a ušpiněným oděvem
- žák se vrací ze školy vyhladovělý
- modřiny, odřeniny bez věrohodného vysvětlení
- opakovaná ztráta peněz či osobních věcí
- žák žádá o peníze pod různými záminkami
- špatné usínání, noční můry
- smutná nálada
- apatie, někdy nezvyklá agresivita

Náležitou pozornost je třeba také věnovat dílčím atakům (plácnutí za krk, facka, kopanec, podražení nohou, vulgární nadávky) mezi netřídními kolektivy. Šikana je „primárně“ onemocnění třídy (kolektivu). V případech, kdy jsou žáci rozděleni do pracovních skupin je nutné pracovat i s těmito skupinami – preventivně působit a předcházet možným útokům

- nenechávat žáky ve třídě samotné
- během vyučovací jednotky dbát důsledně na kázeň
- nepřehlížet nevhodné chování žáků
- spolupracovat s třídním učitelem

Z hlediska trestního zákona může šikánování žáků naplňovat skutkovou podstatu trestného činu. Proto je nutné vždy informovat ŘŠ, který rozhodne, zda tuto skutečnost ohlásí Policii ČR.

Závěr

Preventivní program školy je součástí výchovy a vzdělání žáků po celou dobu školní docházky. Účastní se ho pedagogický sbor, žáci, rodiče a odborníci. V rámci PPŠ je nutné kombinovat poskytování informací z oblasti prevence sociálně patologických jevů s výcvikem v sociálních dovednostech. Preferovat přístupy zaměřené do oblasti zdravého životního stylu a aktivního sociálního učení. Program musí brát zřetel na věk a osobní charakteristiky jedinců. Bude mít smysl jedině tehdy, když všichni zúčastnění budou vidět smysluplnost své práce. Toto chceme dosáhnout dobrou a pravdivou informovaností, ochotou vyslechnout druhého a nalezením správné cesty v případě pomoci.

Seznam příloh

1. Seznam zařízení zabývajících se problematikou primární prevence
2. Stávající platné dokumenty v resortu MŠMT
3. Řešení přestupků
4. Záznam o řešení výchovných a jiných problémů týkajících se výskytu sociálně patologických jevů na ŠOŠ a SZŠ Benešov
5. Záznam o případu užívání návykových látek v prostředí školy
6. Souhlas žáka a zákonného zástupce s orientačním testováním na přítomnost návykových látek

Příloha č. 1

Seznam zařízení zabývajících se problematikou primární prevence

Sociálně patologický jev	Název zařízení	Místo	Kontakt
Drogy	SANANIM, o. s.	Praha 1	284 824 234 www.sananim.cz poradna@sananim.cz
	Drop in, o. p. s.	Praha 1	222 221 124 www.dropin.cz stredisko@dropin.cz
	Magdaléna, o. p. s.	Praha 4	241 409 838 www.magdalena-ops.cz podoli@magdalena-ops.cz
HIV/AIDS	Rozkoš bez rizika	Praha 1	224 234 453 www.rozkosbezrizika.cz rozkospraha@rozkosbezrizika.cz
	Dům světla	Praha 8	720 677 939 www.aids-pomoc.cz info@aidspomoc.cz
Alkohol	Anonymní alkoholici	Praha 1	224 818 247 www.sweb.cz kontakt@anonymnialkoholici.cz
	Psychiatrická léčebna Bohnice	Praha 8	284 016 666 www.plbohnice.cz cki@plbohnice.cz
Kouření - tabák	Fakultní nemocnice Bulovka	Praha 8	266 082 081 www.fnb.cz norbert.pauk@fnb.cz
Nouze - chudoba	Člověk v tísni, o. p. s.	Praha 2	226 200 432 www.jedensvetnaskolach.cz skoly@jedensvet.cz
Šikana	Linka bezpečí		800 155 555 www.linkabezpeci.cz
Poruchy příjmu potravy	Anabell	Praha 5	775 904 778 www.anabell.cz
Týrání dětí	Fond ohrožených dětí	Praha 1	224 236 655 www.fod.cz fod@fod.cz
	Dětské krizové centrum	Praha 4	241 480 511 www.dkc.cz dkc@дитеkrize.cz
Domácí násilí	Bílý kruh bezpečí	Praha 5	257 317 110 www.bkb.cz bkb.praha@bkb.cz
	ROSA		241 432 466 www.rosa-os.cz
Poruchy chování, učení	Pedagogicko-psychologická poradna	Benešov	317 722 904 www.pppstredoceska.cz poradna@pppbenesov.cz

Příloha č. 2

Přehled vybraných platných předpisů pro oblast prevence sociálně patologických jevů

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů

Vyhláška č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních

Vyhláška č. 74/2005 Sb., o zájmovém vzdělávání

Vyhláška MŠMT č. 73/2005 Sb., o vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí, žáků a studentů mimořádně nadanými

Zákon č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních a o změně dalších zákonů

Vnitroresortní předpisy a dokumenty

Metodický pokyn MŠMT k výchově proti projevům rasismu, xenofobie a intolerance, č.j.: 14 423/1999-22 (Věstník MŠMT sešit 5/1999)

Metodický pokyn ministra školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikanování mezi žáky škol a školských zařízení č.j.: 28 275/2000-22 (Věstník MŠMT sešit 1/2001)

Metodický pokyn k jednotnému postupu při uvolňování a omlouvání žáků z vyučování, prevenci a postihu záškoláctví č.j.: 10194/2002-14 (Věstník MŠMT sešit 3/2002)

Spolupráce předškolních zařízení, škol a školských zařízení s Policií ČR při prevenci a při vyšetřování kriminality dětí a mládeže a kriminality na dětech a mládeži páchané, č.j.: 25 884/2003-24 (Věstník MŠMT sešit 11/2003)

Pravidla pro rodiče a děti k bezpečnějšímu užívání internetu, č.j.: 11691/2004-24 (Věstník MŠMT sešit 6/2004)

Metodický pokyn Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy k řešení šikanování ve školách a školských zařízeních č.j. MŠMT – 22294/2013-1

Metodický pokyn ministryně školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikany ve školách a školských zařízeních MŠMT – 21149/2016

MINISTERSTVO ZDRAVOTNICTVÍ

Zákon č. 379/2005 Sb., o opatřeních k ochraně před škodami působenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými toxikomaniiemi a o změně souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 167/1998 Sb., o návykových látkách a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů

MINISTERSTVO SPRAVEDLNOSTI

Trestní zákon č. 140/1961 Sb., ve znění pozdějších předpisů

Nařízení vlády č. 114/1999 Sb., kterým se pro účely trestního zákona stanoví, co se považuje za jedy, nakažlivé choroby a škůdce

Zákon č. 257/2000 Sb., o Probační a mediační službě a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 218/2003 Sb., o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže a o změně některých zákonů (zákon o soudnictví ve věcech mládeže), ve znění pozdějších předpisů

MINISTERSTVO VNITRA

Zákon č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů
Zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů

MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ

Zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 94/1963 Sb., o rodině, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 110/2006 Sb., o životním a existenčním minimu ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách ve znění pozdějších předpisů

Usnesení č. 2/1993 Sb., Předsednictva České národní rady o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součást ústavního pořádku ČR, ve znění pozdějších předpisů

Příloha č. 3

Řešení přestupků

Počet	Forma opatření	Hodnocení

Záznam o řešení výchovných a jiných problémů týkajících se výskytu sociálně patologických jevů na SOŠ a SZŠ Benešov

Datum:

Jméno a příjmení žáka:

Čas:

Popis události:

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Opatření:

Stručné vyjádření žáka:

.....
.....
.....
.....

Podpis žáka:

Podpis zákonného zástupce:

Podpisy výchovné komise:

třídní učitel:

ředitelka/zástupkyně školy:

výchovný poradce:

metodik prevence:

Záznam o případu užívání návykových látek v prostředí školy

Datum:

Čas:

Jméno a příjmení žáka:

Popis události (místo, příznaky intoxikace žáka):

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Vyrozumění:

Zákonný zástupce žáka

Orgán sociálně právní ochrany

Policie ČR

Orientační vyšetření na:

Výsledek zkoušky:

Stručné vyjádření žáka, případně jeho zákonného zástupce:

.....
.....
.....
.....
.....

Podpis zákonného zástupce / podpis žáka:

Podpis učitele:.....

**Souhlas žáka a zákonného zástupce s orientačním testováním na přítomnost
návykových látek**

(alkohol, omamné a psychotropní látky)

Souhlasné prohlášení žáka a zákonného zástupce k možnosti orientačního testování přítomnosti návykových látek v organismu v průběhu studia na SOŠ a SZŠ Černoleská.

Způsob testování:

- testování na přítomnost alkoholu pomocí dechové zkoušky
- testování na přítomnost omamných a psychotropních látek pomocí zkoušky ze slin

Jméno žáka:

Souhlasím s možností orientačního testování přítomnosti návykových látek v organismu, existuje-li podezření z požití návykové látky a možného ohrožení zdraví.

Datum:

Podpis žáka:

Podpis rodičů:

